

MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI ÖĞRENCİLERİNİN PİYANO DERSİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Doç. Dr. Deniz Beste Çevik Kılıç
Balıkesir Üniversitesi
Necatibey Eğitim Fakültesi
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
beste@balikesir.edu.tr

Özet

Müzik eğitiminde çalgı eğitimi önemli bir yer tutmakla birlikte, piyano en temel çalgılardan biridir. Çünkü piyano, müzik öğretmeni adaylarının ileriki meslek yaşantılarında kullanabilecekleri önemli bir çalgıdır. Bu bağlamda, bu çalışma, müzik öğretmenliği anabilim dalı öğrencilerinin piyano dersi ile ilgili görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda son sınıfta öğrenim gören 40 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan veri toplama aracı, araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Anketteki soruların çalışmanın amacına uygun olup/olmadığı uzman görüşlerine göre belirlenmiştir. Daha sonra, uzmanların görüşleri doğrultusunda ankete son şekil verildikten sonra, araştırmanın sonuçlarına dayanarak çeşitli öneriler getirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Piyano dersi, piyano eğitimi, müzik öğretmeni adayı, müzik öğretmeni adayı görüşleri.

MUSIC EDUCATION DEPARTMENT STUDENTS' OPINIONS ON PIANO COURSE

Abstract

Piano is one of the most basic instruments, with musical education playing an important role in instrument education. Because the piano is an important instrument that music teacher candidates can use in their future professional lives. In this context, this study aims to reveal the opinions of music education students about piano lessons. The study group of the research consists of 40 students from the last class in Balıkesir University Necatibey Education Faculty Fine Arts Education Department Music Education Department. In the study, content analysis method was used from qualitative research methods. The data collection tool used in the research was developed by the researcher. Whether the questions in the questionnaire are appropriate for the purpose of study is determined according to expert opinions. Later, various suggestions were made based on the results of the research, after the final shape of the questionnaire was taken in line with the opinions of the experts.

Keywords: Piano course, piano education, pre-service music teachers, pre-service music teachers' opinions.

GİRİŞ

Piyano, müzik eğitimcileri tarafından müziği çalma, dinleme ve okuma becerilerini kazanma, müziği anlama, müzik bilgisi oluşturma ve diğer müzik çalışmalarına temel oluşturma bakımından en evrensel ve en temel çalgı olarak kabul edilmektedir (Buchanan, 1964). Piyano, müzik öğretmenliği lisans programında yürütülen alan derslerinin hemen hemen hepsini destekleyen, pekiştiren ve bu derslerin çalışılması sırasında vazgeçilmez bir yardımcı pozisyonundadır. Çünkü piyano eğitimi, ülkemizde mesleki müzik eğitimi verem kurumlarda işlevselliği açısından temel çalgı olarak görülmektedir (Çevik, 2007; Pirgon, 2010).

Piyano eğitimi doğru oturuş, el pozisyonu, nota okuma, ritim, tempo gibi temel unsurları ve armoni, dinamikler, parmak gibi teknik ve müzikal davranışları kapsamaktadır. Dolayısı ile bireye piyano eğitimi ile kazandırılması gereken piyano çalma becerileri hem teknik yönden gelişimini, hem de müzikal yönden gelişimini sağlama amacındadır.

En küçük boyutlu bir çalgı eserinde bile, büyük eserlerin içeriğindeki müzikal öğeler ve sanatsal fikirlerin aynıları bulunur. Dolayısıyla öğrencileri müzik sanatının kavramları ve ifadesi ile tanıştırmak; onların müzik deneyimlerini zenginleştiren ve okunan notaları klavyede daktilo etmek gibi sıkı bir beceriyi zevkli bir sanat faaliyetine dönüştüren anahtar olacaktır (Montparker, 1998).

Bazı müzik eğitimcileri, Bloom'un "Eğitimsel Hedeflerin Taksonomisi"ni referans noktası olarak kabul etmektedir. Bloom bu hedefleri bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor olmak üzere üç temel kategoride ele almaktadır. Üç temel öğe Regelski'nin "müzik davranışının unsurları" analiziyle paralellik göstermektedir (Otacioğlu, 2008). Dolayısı ile piyano çalmak bilişsel, duyuşsal ve devinışsel (psiko-motor) becerileri gerektirmektedir. Piyano eğitiminde öğrenmenin etkili olabilmesi ve iyi bir performans sergilenebilmesi için, sadece psiko-motor alana yönelik hedef davranışlar değil, aynı zamanda bilişsel ve duyuşsal alana yönelik hedef davranışların geliştirilmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir. Piyano çalmaya ilişkin beceriler; piyano dersinde kullanılan materyaller, müzik alanına ilişkin dersler arasındaki ilişki ve tutum, piyano çalma koşulları, müzik eğitimi bölümüne girişteki hazır bulunuşluk düzeyi, piyano çalışmaya ayrılan zaman ve piyanoda kazanılan becerilerin uygulamaya yönelik olması bakımından doğrudan bağlantılıdır (Özen, 1998). Piyano çalmaya başlayan bir öğrenci nota okuma, ritim, çalışma tekniği, müzikal duyarlılık ve stil bilgisi gibi becerilere karşı bir yaklaşım geliştirerek belli bir düzen içinde müziği öğrenmelidir (Camp, 1992).

Piyano eğitimi, piyano öğretimi yolu ile bireye piyano çalma davranışlarının kazandırılması ve bu yolla mesleğinin gerektirdiği müziksel davranış ve birikimlerin geliştirilmesi sürecidir şeklinde tanımlanabilir (Yokuş, 2005). Yılmaz (2006)'a göre piyano eğitimi; "çalgıyı seslendirmek için bireyin davranışlarında müzikal, teknik ve estetik nitelikli yeni davranışlar kazandırmak amacıyla uygulanan sürecin tümü olarak nitelendirilebilir" (s. 584). Bu bağlamda, piyano dersinin genel hedefleri:

- Doğru nota çözme yeteneğini kazanabilme ve doğru ritimle çalmayı öğrenme,
- On parmağına hakim olabilme, beyni ile parmakları arasında koordinasyon kurabilme,
- Çok sesli duyma yeteneğini geliştirebilme, herhangi bir şarkının eşliğini doğru akorlarla ve doğru fonksiyonlarla yapabileme,
- Öğrendiklerini kendi başına denetleyebilme, nasıl öğretileceğini öğrenebilme,
- Müzik zevkini ve görüşünü geliştirebilme,
- Bilişsel, duyuşsal ve psikomotor davranışlarını geliştirebilme,

- Bir başkasının söz konusu davranışlarını denetleyebilmeyi kapsamaktadır (Kamacıoğlu, 1996).

Piyano eğitimi sürecinde beklenen, öğrencilerin ileriki meslek yaşantılarında piyanoyu verimli bir şekilde kullanabilme yetileri kazanmalarındır. Müzik öğretmeni adayı, piyano eğitimi ile hem kendi eğitimleri süresince hem de ileride müzik öğretmeni oldukları zaman müzik öğretimine gerekli olan piyano çalma becerilerini de kazanmış olacaklardır. Dolayısı ile piyano, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda etkili bir eğitim aracıdır (Bayraktar, 1989:161).

Piyano çalma sürecinde öğrenci ve öğretmen hedefinin etkin bir öğrenme ortamı olduğu düşünülmektedir (Okan, 2009). Dolayısı ile piyano eğitimi, piyano eğitimindeki en temel taşlardan birisidir (Kaesler, 2002). Bu bakımdan, piyano eğitimi, öğrenciye hem piyano çalma becerilerini kazandırabilmeli hem de öğrencinin piyano eğitiminden zevk alabilmesini sağlayabilmelidir (Ercan, 2003). Bu bağlamda, öğrencilerinin piyano dersi ile ilgili görüşlerinin önemi göz ardı edilmemelidir. Çünkü öğrencilerin piyano dersi hakkındaki düşüncelerinin bilinmesi bu bakımdan önem arz etmektedir. Dolayısı ile bu araştırmada, öğrencilerin piyano dersi ile ilgili görüşlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi sözel, yazılı ve diğer materyallerin nesnel ve sistematik bir şekilde incelenmesine olanak tanıyan bilimsel bir yaklaşımdır (Tavşancıl ve Aslan, 2001). Cohen, Manion ve Morrison (2007)'a göre içerik analizi, eldeki yazılı bilgilerin temel içeriklerinin ve içerdikleri mesajların özetlenmesi ve belirtilmesi işlemi olarak da tanımlanmaktadır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda son sınıfta öğrenim gören 40 öğrenciden oluşmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Veriler, araştırmacı tarafından açık uçlu sorulardan oluşan bir form yoluyla toplanmıştır. Sorular, alanındaki uzman kişilerin görüşleri alınarak oluşturulmuştur. Daha sonra, farklı çalışma grubuna uygulanan sorular, anlaşılabilirliği öğrencilerle tartışıldıktan sonra son şeklini almıştır.

Verilerin Analizi

Öğrencilerin verdikleri yanıtlar kodlanarak kategoriler oluşturulmuştur. Araştırmadaki kategoriler, Tablo 1'de "piyano dersinin amacı", "piyano çalmak için gerekli olanlar", "piyano dersine ilişkin duygular", "piyano dersi çalışma yöntemi" olarak ele alınmaktadır. Öğrencilerin verdikleri cevapların kategorize edilmesinde iki araştırmacıya başvurulmuştur. Buna göre veriler, iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı okunarak kodlanmış ve ortak kategoriler altında toplanmıştır. Araştırmacılar arasındaki iç tutarlılık .93 olarak hesaplanmıştır. Kategorilerin dağılımına ilişkin frekanslar tablolar halinde sunulmuştur.

BULGULAR

Tablo 1: Öğrencilerin Piyano Dersi ile İlgili Görüşleri

Kategori	Öğrenci Görüşleri	f	
Piyano dersinin amacı	Armoni bilgisini geliştirmek	18	
	Çalgı çalma becerisini geliştirmek	25	
	Temel müzik bilgisini kavratmak	15	
	Müzik zevkini geliştirmek	14	
	Çeşitli müzik dönemlerini daha iyi anlamamızı ve öğrenmemizi sağlamak	13	
Piyano çalmak için gerekli olanlar	Düzenli çalışmak	21	
	Piyano eğitmenini sevmek	16	
	Piyano çalışmayı sevmek	23	
	Çalışılan eseri sevmek	11	
	Parçanın analizini yapabilmek	8	
Piyano dersine ilişkin duygular	Temel müzik bilgisine sahip olmak	9	
	Piyano dersini seviyorum. Verilen eserlerin seviyeme uygun olduğunu düşünüyorum.	7	
	Piyano dersini seviyorum. Sevdiğim bir eseri çalabildiğim zaman başardığımı hissediyorum.	6	
	Piyano dersini seviyorum. İleriki meslek yaşantımda öğrencilerime öğrendiğim parçaları ve eserleri öğretebileceğim.	10	
	Piyano dersini seviyorum. Piyano eserleri beni daha fazla çalışmaya teşvik ediyor.	5	
	Piyano dersini sevmiyorum. Piyano eğitmenimle sorunlar yaşıyorum.	4	
	Piyano dersini sevmiyorum. Piyano parçalarını yetiştiremiyorum, bu da bende sıkıntı ve stres yaratıyor.	3	
	Piyano dersini sevmiyorum. Lisans eğitimimiz boyunca zorunlu bir ders olması nedeni ile dersten gitgide soğudum.	5	
	Piyano dersi çalışma yöntemi	Öncelikle ölçü ölçü çalışıyorum.	6
		İki eli ayrı ayrı çalıştıktan sonra birleştiriyorum.	10
Öncelikle eserin akor geçişleri üzerinde duruyorum.		4	
Önce eseri baştan sona kadar yavaş tempoda çıkarmaya çalışıyorum.		7	
Eseri bölümlere ayırarak çalışıyorum.		5	
Verilen eseri öncelikle dinliyorum. Akabinde ezberleme yoluna gidiyorum.		2	
Piyano dersine çalışma yöntemim bulunmamaktadır.	6		

Piyano dersinin amacı kategorisinde; öğrencilerin 25'i çalgı çalma becerisini geliştirmek, 18'i armoni bilgisini geliştirmek, 15'i temel müzik bilgisini kavratmak, 14'ü müzik zevkini geliştirmek, 13'ü çeşitli müzik dönemlerini daha iyi anlamamızı ve öğrenmemizi sağlamak olduğu görüşünü vurgulamaktadırlar.

Piyano çalmak için gerekli olanlar kategorisinde; öğrencilerin 23'ü piyano çalışmayı sevmenin, 21'i düzenli çalışmanın, 16'sı piyano öğretmenini sevmenin, 11'i çalışılan eseri sevmenin, 9'u temel müzik bilgisine sahip olmanın, 8'i parçanın analizini yapabilmenin gerekliliğini belirtmektedirler.

Piyano dersine ilişkin duygular kategorisinde; öğrencilerin 28'inin piyano dersini sevdiği, 12'sinin ise sevmediği görülmektedir. Piyano dersini sevmeyenlerin nedenlerine bakacak olursak; 4'ünün piyano öğretmeni ile sorunlar yaşadığı, 3'ünün piyano parçalarını yetiştiremediğini, 5'inin ise, dersin zorunlu olmasından dolayı dersten gitgide soğuduklarını vurgulamaktadırlar.

Piyano dersi çalışma yöntemi kategorisinde; öğrencilerin 10'u iki eli ayrı ayrı çalıştıktan sonra birleştirdiklerini, 7'si eseri önce baştan sona kadar yavaş tempoda çıkarmaya çalıştıklarını, 6'sı öncelikle ölçü ölçü çalıştıklarını, 5'i eseri bölümlere ayırarak çalıştıklarını, 4'ü öncelikle eserin akor geçişleri üzerinde durduklarını, 2'si verilen eseri öncelikle dinlediklerini, daha sonra da ezberleme yoluna gittiklerini belirtmektedirler. Buna ilaveten, öğrencilerin 6'sı piyano dersi çalışma yöntemlerinin olmadığı üzerinde durmaktadırlar.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada öğrencilerin büyük çoğunluğu tarafından, piyano dersinin amacının çalgı çalma becerisini geliştirmek, armoni bilgisini geliştirmek ve temel müzik bilgisi kavratmak olduğu üzerinde durulmaktadır. Yapılan bir araştırmada, piyano eğitimi sürecinde eserleri daha başarılı bir biçimde yorumlayabilmek için armoni bilgisinin gerekli olduğu üzerinde durulmaktadır (Sevgi, 2003). Armoni dersi, teorik ve uygulamanın bir arada olduğu bir derstir ve uygulama kısmında çoğunlukla piyano kullanılmaktadır. Çünkü piyano, çok sesliliği verebilen en önemli çalgıdır. Öğretilen temel bilgilerin piyanodan işitilmesini sağlamak, hem öğrencinin gelişimine katkıda bulunması hem de piyanoda çalarken doğru teknikle, doğru şekilde yorumlanması, piyano çalma becerilerinin gelişmesini bakımından önem taşımaktadır (Çevik, 2007). Bu bulgular çalışmayı desteklemektedir.

Araştırma sonucunda, öğrenciler piyano çalmak için gerekenler hakkında, piyano çalışmayı sevmenin, düzenli çalışmanın ve piyano öğretmenini sevmenin önemini belirtmektedirler. Yapılan araştırmada, piyano öğretim elemanlarının, öğrencilerine karşı olumlu davranışlar sergilemesinin ve öğrencinin öğretmenini sevmesinin gerekli olduğu üzerinde durulmaktadır (Cantu, 2001). İyi bir piyano performansında en önemli unsurlardan biri planlı ve doğru çalışmaktır. Dolayısı ile piyano eğitiminde başarılı olabilmek planlı, programlı ve bilinçli çalışmaya bağlıdır. Bir piyano eseri çalışılırken göz ardı edilmemesi gereken konu, günlük çalışma sürecinin belirlenmesidir (Agay, 1981:15). Bu bulgular, yapılan çalışma ile paralellik göstermektedir.

Araştırmanın bir diğer sonucunda, öğrencilerin 28'inin piyano dersini sevdiği ortaya çıkarılmıştır. Dolayısı ile 12 öğrencinin piyano dersini sevmediği görülmektedir. Çevik (2007), piyano dersini sevmeyen öğrencilerin derste zorluk çektiklerini vurgulamaktadır. Piyano dersini sevenlerden 10'u, ileriki meslek yaşantılarında öğrencilerine öğrendikleri parçaları ve eserleri öğretebileceklerini belirtmektedirler. Zimmerman (1995), piyano eğitiminin amacının ileriki meslek yaşamları süresince piyanoyu işlevsel

olarak kullanabilecek öğrenciler yetiştirmenin önemi üzerinde durmaktadır. Buna ilaveten, Fink (1999) tarafından yapılan araştırmada, piyano eğitiminde derslerin planlı ve programlı bir şekilde sürdürülmesinin yanısıra öğrencilerin derse ve çalgıya karşı olumlu bir tutum ve yaklaşım içinde olmalarına gereken özenin gösterilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Ünlü piyanist ve piyano pedagogu Rosina Lhevinne, öğrenciye müziksel anlayışı, ilgiyi ve sevgiyi ilk olarak piyano öğretmenin aşılması gerektiğini vurgulamaktadır (Bastien, 1988). Dolayısı ile öğrencinin piyano öğretmeni ile sağlıklı bir şekilde iletişim içerisinde olması ve öğretmeni sevmesi, piyano derslerinde kendisini daha rahat hissetmesini sağlayacaktır. Bu bulgular, çalışmayı destekler niteliktedir.

Çalışmanın bir başka bulgusu, piyano dersi çalışma yöntemine ilişkin olarak; öğrencilerin öncelikle iki eli ayrı ayrı çalıştıktan sonra birleştirdiklerini; eseri önce baştan sona kadar yavaş tempoda çıkarmaya çalıştıklarını ve eseri bölümlere ayırarak çalıştıkları görülmektedir. Yapılan bir araştırmada, öğrencilerin büyük çoğunluğu tarafından eseri bölümlere ayırarak çalıştıkları sonucu çıkarılmıştır (Ertem, 2003). Chang (2006)'a göre, piyano çalma becerilerinin geliştirilmesinde en önemli çalışma yöntemlerinden biri ayrı ellerle çalışmaktır. Ayrı ellerle çalışma, piyanoda teknik ve müzikal kazanımların elde edilmesinde önem taşımaktadır. Bununla birlikte, çalışılan eserde, zor pasajların belirlenerek öncelikle çalışmaya bu pasajlardan başlanması ve pasajların daha küçük bölümlere ayrılarak çalışılması gerekmektedir. Bu bulgular, çalışma sonucu ile paralellik göstermektedir.

Sonuçta, eserin doğru çalışma yöntemini bilmeden saatlerce tekrar etmek öğrenciye yarar sağlamayacaktır. Bu bakımdan öğrencilerin kendilerine uygun çalışma yöntemlerini bilmeleri ve öğrenmeleri gerekmektedir. Bir araştırmada, öğrencilerin doğru çalışma alışkanlığı kazanarak, kendileri için verimli olan yöntemi seçebilmelerinin gerekliliği belirtilmiştir (Yenilmez ve Özbey, 2007). Miksa (2007), bireyin çalışmaya ayırdığı zamanın kalitesinin önemini belirtmektedir. Weidenbach (1996) tarafından yapılan araştırmada, çalgı çalışmanın her gün yapılan bir rutinden ibaret olmadığı, bireyin bilinçli olarak çalışmasını gerçekleştirmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Bu bakımdan, piyano eğitimcileri tarafından, öğrencilerin piyano çalışma sürelerini verimli olarak kullanabilecekleri bir çalışma ortamı yaratabilmeleri önem taşımaktadır. Bu bulgular, çalışmayı desteklemektedir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

- Her öğrencinin piyano dersine yönelik çalışma yöntemleri birbirinden farklıdır. Bu bakımdan, farklı öğrenme stillerine sahip öğrencilere cevap verebilecek yöntemler öğretilebilir.
- Öğrencilere, piyanoyu hem müzik öğretmenliğinin gerekleri doğrultusunda hem de uygulamada etkili olarak kullanabilme becerileri kazanmalarına yardımcı olacak daha fazla olanak sağlanabilir.
- Piyano çalma becerilerinin gelişimine yönelik, müzik alan dersleriyle işbirliği sağlanarak müzikaliteyi geliştirici uygulamalara daha sık yer verilebilir.
- Piyano dersini sevmeyen öğrencilerin, dersi sevmeme nedenlerinin daha derinlemesine araştırılarak, gerekli çözüm önerileri geliştirilebilir.

Not: Bu çalışma Antalya'da 18-20 Mayıs 2017 tarihlerinde düzenlenen 8'inci Eğitimde Yeni Yönelimler Kongresinde bildiri olarak da değerlendirilmiştir.

KAYNAKÇA

- Agay, D. (1981). *Teaching piano-volume I*. New York: Yorktown Music Press Inc. pp. 15-253.
- Bastien, J. W. (1988). *How to teach piano successfully*. San Diego, CA: Neil A. Kjos Music Company.
- Bayraktar, E. (1989). Müzik öğretimi ve çağdaş teknoloji, ortaöğretim kurumlarında müzik öğretimi ve sorunları. *Türk Eğitim Derneği VII. Öğretim Toplantısı Paneli*. Ankara: TürkEğitim Derneği Yayınları.
- Cantu, A. (2001). *Piano for life*. *Library Journal*, 14, 254.
- Camp, M. W. (1992). *Teaching piano, the synthesis of mind, ear and body*. Los Angeles: Alfred Publishing Co, Inc.
- Chang, C. (2006). *Fundamentals of piano practice. (Second Edition)*. London: Anonymous Volunteer.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education (6th ed.)*. New York: NY: Routledge.
- Çevik, D. B. (2007.) *Piyano öğretimi neden zordur?. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 62-79.
- Ercan, N. (2003). Piyano eğitiminde müzikalite kavramının kazandırılması açısından genel yaklaşımlar. *Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu*, 30-31 Ekim 2003, İnönü Üniversitesi, Malatya, ss. 212-214.
- Ertem, Ş. (2003). *Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi müzik bölümü temel piyano eğitiminde öğrenme stratejilerinin kullanılma durumları ve örgütlenme stratejisinin etkililik düzeyi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Fink, S. (1999). *Mastering piano technique: A guide for students, teachers and performers*. (4.baskı). USA: Amadeus Press, LLC.
- Kaesler, N. (2002). Portraits of the ideal beginning piano student. *Early Childhood Connections*, 8 (1), 15, 24-26.
- Kamacıoğlu, F. (1996). *I. Ulusal Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Sempozyumu*, Bursa.
- Miksza, P. (2007). Effective practice an investigation of observed practice behaviors, self-reported practice habits, and the performance achievement of high school wind players. *Journal of Research Music Education*, Winter, 55 (4), 359-375.
- Montparker, C. (1998). Keeping the joy in piano lessons. USA: Illinois, Clavier. pp.7

Okan, H. (2009). *Piyano eğitiminde yansıtıcı düşünmenin kullanımı ve etkililiği*. Doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Otacıoğlu, S.G. (2008). Müzik öğretmenlerinde tükenmişlik sendromu ve etkileyen faktörler. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, (15), 103-116.

Özen, M. (1998). *Gazi üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi müzik eğitimi bölümü son sınıf öğrencilerinin piyanoyu müzik öğretmenliğinin gerekleri doğrultusunda kullanma becerileri*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Pirgon, Y. (2010). Piyano eğitiminde bilinçli çalışma teknikleri. *E-journal of New World Science Academy*, 5 (4), 212-221.

Sevgi, A. (2003). Nasıl bir müzik öğretmeni. *Cumhuriyetimizin 80.yılında Müzik Sempozyumu*. (26-31 Ekim 2003). İnönü Üniversitesi, Malatya.

Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). *İçerik analizi ve uygulama örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayınları.

Weidenbach, V. G. (1996). *The influence of self-regulation on instrumental practice*. Published doctorate thesis, Adelaide University, Australia.

Yenilmez K. ve Özbey, N. (2007). İlköğretim öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (2), 1-15.

Yılmaz, N. (2006). Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında uygulanan piyano eğitiminin değerlendirilmesi. *Ulusal Müzik Sempozyumu Bildirisi*. (26-28 Nisan 2006). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

Yokuş, H. (2005). *Ülkemizde Türk halk müziği kaynaklı eserlerin piyano eğitiminde uygulanabilirliğinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

Zimmerman, B. J. (1995). *Self-efficacy in changing societies*. (Ed:A. Bandura). Selfefficacy and educational development. Cambridge: Cambridge University Press, pp. 202-232.